

Trafikbestämmelser för järnväg

Modul 19 M

Trafikledning

Obevakade vänddriftplatser - System M

Innehåll

Inledning	7
1 Bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats och en obevakad vänddriftplats	8
1.1 TÅGANMÄLAN MELLAN DISTANSTÅGKLARERAREN OCH TÅGKLARERAREN FÖR DEN BEVAKADE DRIFTPLATSEN	9
1.2 BEVAKNINGEN AV DEN OBEVAKADE VÄNDDRIFTPLATSEN TAS UPP	10
1.3 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV EN OBEVAKAD DRIFTPLATS	12
2 Bevakningssträckan avgränsas av två bevakade driftplatser	13
2.1 TÅGANMÄLAN FÖR TÅG SOM GÅR FRAM OCH ÅTER	13
2.2 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV TVÅ BEVAKADE DRIFTPLATSER	15
3 Särfall	16
3.1 ÅTERKALLA TÅGANMÄLAN	16

Inledning

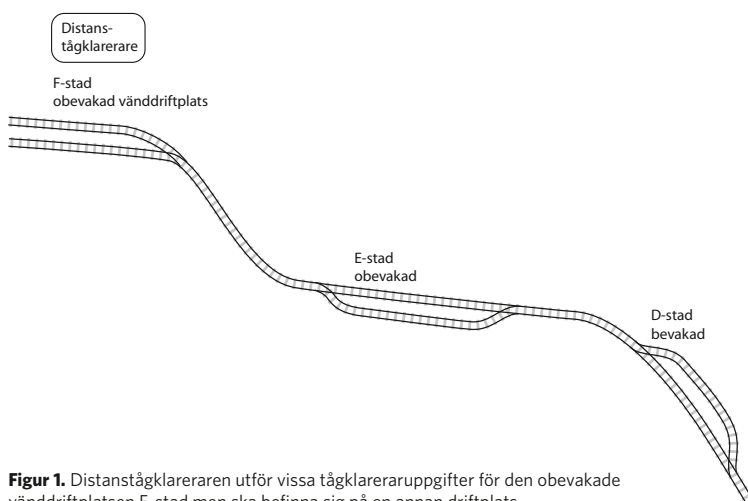
I system M får en tågfärd avslutas och nästa tågfärd påbörjas på en obevakad driftplats genom att tågsättet vänder tillbaka på driftplatsen, som då kallas obevakad vänddriftplats. Reglerna i denna modul behandlar hur tågklarerarna ska göra tåganmälan och i övrigt leda och övervaka sådana tågfärder.

Reglerna i denna modul kompletterar kapitlen Tåganmälan, Avspärrning och Bevakning av driftplatser i modul 17 Trafikledning.

Trafiken leds på olika sätt beroende på om bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats och en obevakad vänddriftplats vid banans slut eller av två bevakade driftplatser och den obevakade vänddriftplatsen ligger mellan dessa.

Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser ska ange vilka driftplatser och bevakningssträckor som får trafikeras enligt reglerna i denna modul.

1 Bevakningssträckan avgränsas av en bevakad driftplats (D-stad) och en obevakad driftplats (F-stad) vid banans slut. Mellan D-stad och F-stad får det dessutom finnas en eller flera obevakade driftplatser, exempelvis E-stad i figur 1. Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser medger det får i detta fall F-stad, eller någon annan obevakad driftplats på bevakningssträckan D-stad till F-stad, trafikeras som en obevakad vänddriftplats.

Figur 1. Distanstågklararen utför vissa tågklararuppgifter för den obevakade vänddriftplatsen F-stad men ska befinna sig på en annan driftplats.

De regler som gäller för den obevakade vänddriftplatsen F-stad ska även tillämpas om istället någon annan driftplats på bevakningssträckan D-stad till F-stad, till exempel E-stad, ska trafikeras som obevakad vänddriftplats.

Om F-stad eller någon annan driftplats på bevakningssträckan ska trafikeras som en obevakad vänddriftplats ska det finnas en distanstågklarare som övertar vissa tågklararuppgifter för F-stad. Infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser ska ange vilken tågklarare som är distanstågklarare för F-stad. Distanstågklararen för F-stad får inte tjänstgöra vid en driftplats där tågklararen kan utväxla en tåganmälan med tågklararen för någon av driftplatserna D-stad, F-stad eller någon driftplats däremellan. Tågklararen för D-stad och distanstågklararen för F-stad ska gemensamt övervaka bevakningssträckan. Tågklararen för D-stad

ska ta hjälp av förarens ankomstanmälan för att övervaka bevakningssträckan, som även innefattar huvudspåret på den obevakade driftplatsen vid banans slut. Tågklararen för D-stad ska ge föraren av tåg 12 ett muntligt körtillstånd när tåget finns i F-stad.

Distanstågklararen för F-stad ska föra tågklarardokumentation för F-stad och för bevakningssträckan F-stad till D-stad.

Gränsdriftplatsen D-stad ska alltid vara bevakad när F-stad är obevakad och det pågår en tågfärd på bevakningssträckan D-stad till F-stad. D-stad får dock vara stängd medan ett tåg står i F-stad om föraren av tåget har gjort en ankomstanmälan till tågklararen för D-stad innan D-stad stängdes.

1.1 TÅGANMÄLAN MELLAN DISTANSTÅGKLARAREN OCH TÅGKLARAREN FÖR DEN BEVAKADE DRIFTPLATSEN

Tåg 11 färdas från D-stad till den obevakade vänddriftplatsen F-stad. Efter ett uppehåll i F-stad påbörjas tågfärd 12, med samma tågsätt, tillbaka till D-stad.

För denna trafikering ska en tåganmälan göras för hela tågfärden från D-stad till F-stad och tillbaka. Tåganmälan ska utväxlas mellan tågklararen för D-stad och distanstågklararen för F-stad. I tåganmälan betecknas då tågfärden som tåg *11 och 12*.

Klartanmälan från distanstågklararen

Innan tågklararen för D-stad får ge körtillstånd för en tågfärd från D-stad till F-stad ska distanstågklararen för F-stad göra en klartanmälan för tåget. Först ska distanstågklararen för F-stad i sin tågklarardokumentation kontrollera att bevakningssträckan är fri från tåg och att den inte är avspärrad. Därefter ska distanstågklararen för F-stad göra en klartanmälan som ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och till vilken driftplats klart lämnas.

Utanmälan till distanstågklararen

Tågklararen för D-stad ska göra en utanmälan för tåg *11 och 12* till distanstågklararen för F-stad. Utanmälan ska normalt göras så snart ett tåg har avgått från en driftplats. Utanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en utlämnad K16-nyckel.

Ankomstanmälan

När tågklararen för D-stad har tagit emot förarens ankomstanmälan om att tåg 11 har kommit in på den obevakade vänddriftplatsen F-stad ska tågklararen för D-stad dokumentera detta och tidpunkten för anmälan.

Körtillstånd från den obevakade vänddriftplatsen

När tågklararen för D-stad har tagit emot förarens begäran om körtillstånd för tåg 12 från F-stad till D-stad ska tågklararen utföra följande åtgärder:

1. kontrollera i sin tågklarerdokumentation att sträckan fortsfarande är reserverad för tåg 12
2. ge föraren körtillstånd
3. dokumentera lämnat körtillstånd.

Inanmälan när tåget återkommer till utgångsdriftplatsen

När tåg 11 och 12 åter har kommit in till driftplatsen D-stad ska tågklararen för D-stad till distanstågklararen för F-stad snarast göra en inanmälan och de kontroller som hör till enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i modul 17 *Trafikledning*. Inanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en återlämnad K16-nyckel.

1.2 BEVAKNINGEN AV DEN OBEVAKADE VÄNDRIFTPLATSEN TAS UPP

En tågklarare får endast ta upp bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) om något av följande två villkor är uppfyllt:

- Det finns inget tåg på bevakningssträckan D-stad till F-stad.
- Tågsättet (för tåg 11 och 12) står på den driftplats där bevakningen ska tas upp och föraren har gjort ankomstanmälan till tågklararen för D-stad.

Om inget tåg finns på bevakningssträckan ska tågklararen ta upp bevakningen av driftplatsen enligt reglerna i kapitlet *Bevakning av driftplatser* i modul 17 *Trafikledning*.

Om tågklararen ska ta upp bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) efter att tåg 11 har ankommit ska föraren vara informerad om detta genom körplanen eller en säkerhetsorder. I det fallet ska distanstågklararen för F-stad göra en klartanmälan för tåg 11, i stället för tåg 11 och 12.

Om föraren inte har informerats om att bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) ska tas upp gäller reglerna under rubriken *Oplanerad upptagning av bevakningen på den obevakade vänddriftplatsen*.

Förberedelser för att ta upp bevakningen av F-stad (eller E-stad)

Den tillträdande tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska kontrollera att ankomstanmälan för tåg som har ankommit till F-stad (eller E-stad) gjorts.

Bevakningen av F-stad (eller E-stad) tas upp

Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska ta upp bevakningen av driftplatsen enligt reglerna i kapitlet *Bevakning av driftplatser* i modul 17 *Trafikledning*, vilket bland annat innebär att anmäla till tågklararen för D-stad att bevakningen tas upp.

Inanmälan till tågklararen för D-stad

Tågklararen för F-stad ska göra en inanmälan för tåg 11 till tågklararen för D-stad. Inanmälan ska göras enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i modul 17 *Trafikledning*. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) får göra inanmälan i samband med att han anmäler att bevakningen av driftplatsen F-stad (eller E-stad) tas upp.

Inanmälan till distanstågklararen för F-stad

Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska också anmäla till distanstågklararen för F-stad att driftplatsen åter är bevakad och göra en inanmälan för tåg 11.

Oplanerad upptagning av bevakningen på den obevakade vänddriftplatsen

Det kan inträffa att bevakningen av den obevakade vänddriftplatsen F-stad (eller E-stad) måste tas upp, trots att föraren av tåg 11 och 12 inte har informerats om detta genom körplan eller säkerhetsorder. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska då utföra följande åtgärder:

1. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklararen för D-stad och inhämta ankomstanmälan för det tåg som senast har ankommit till F-stad (eller E-stad). Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska också fråga tågklararen för D-stad om tåget medför en K16-nyckel.
2. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska ställa huvudsignalerna på F-stad (eller E-stad) till stopp.
3. Tågklararen för F-stad (eller E-stad) ska orderge föraren av tåg 12 om att F-stad (eller E-stad) kommer att bli bevakad. Om tågklararen inte får kontakt med föraren, och F-stad (eller

E-stad) saknar utfartssignal, ska tågklareraren placera ut en hindertavla mellan tåg 12 och driftplatsgränsen. Så snart tågklareraren för F-stad (eller E-stad) får kontakt med föraren av tåg 12 ska tågklareraren orderge föraren om att F-stad (eller E-stad) är bevakad. Tågklareraren ska också ta emot en eventuell K16-nyckel från föraren.

4. Tågklareraren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklareraren för D-stad och anmäla att F-stad (eller E-stad) är bevakad och göra en inämälan för tåg 11. Inämälan ska göras enligt reglerna i kapitlet *Tågämälan* i modul 17 *Trafikledning*.
5. Tågklareraren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta tågklareraren för D-stad och återkalla klartämälan för tåg 12 enligt reglerna i kapitlet *Tågämälan* i modul 17 *Trafikledning*.
6. Tågklareraren för F-stad (eller E-stad) ska kontakta distanstågklareraren för F-stad och meddela att bevakningen av F-stad (eller E-stad) har tagits upp. Tågklareraren för F-stad (eller E-stad) ska därefter göra en inämälan för tåg 11 till distanstågklareraren för F-stad och meddela honom att klartämälan för tåg 12 har återkallats.

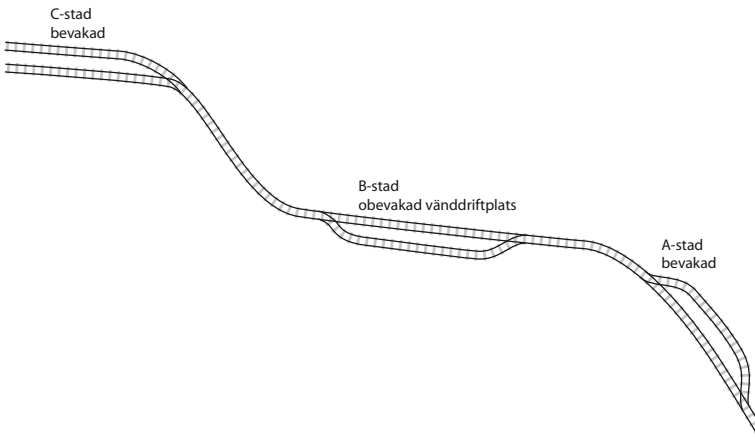
1.3 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV EN OBEVAKAD DRIFTPLATS

Spärrfärder eller skyddsformer får inte förekomma på en bevakningssträcka med en obevakad vänddriftplats när bevakningssträckan är reserverad för tåg. Spärrfärd med hjälpfordon och A-skydd till följd av en olycka får dock ges starttillstånd trots att det finns tåg på bevakningssträckan.

Om bevakningssträckan D-stad till F-stad ska avspärras ska tågklareraren för D-stad och distanstågklareraren för F-stad utväxla en avspärrningsanmälan. Avspärrningen görs enligt reglerna i kapitlet *Avspärrning* i modul 17 *Trafikledning*, med den skillnaden att distanstågklareraren för F-stad inte ska utföra några skyddsåtgärder.

2 Bevakningssträckan avgränsas av två bevakade driftplatser

Detta avsnitt behandlar trafikering av en bevakningssträcka som avgränsas av två bevakade driftplatser, A-stad och C-stad. Mellan A-stad och C-stad får det finnas en eller flera obevakade driftplatser, exempelvis B-stad i figur 2. Om infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser medger det får B-stad trafikeras som obevakad vänddriftplats. Ett tåg färdas då från A-stad till B-stad och tillbaka.

Figur 2. Om infrastrukturförvaltaren medger det får en tågfärd avslutas och påbörjas på en obevakad vänddriftplats belägen mellan två bevakade driftplatser.

Bevakningssträckan ska övervakas gemensamt av tågklarerarna för bevakningssträckans båda bevakade gränsdriftplatser, A-stad och C-stad. Vid trafikering med fram- och återgående tåg tar tågklareraren för A-stad hjälp av förarens ankomstanmälan för att övervaka bevakningssträckan. Tågklareraren för A-stad ska ge föraren körtillstånd för det återgående tåget.

Gränsdriftplatserna A-stad och C-stad ska vara bevakade, och den obevakade vänddriftplatsen B-stad ska förbli obevakad så länge det finns en tågfärd på bevakningssträckan.

2.1 TÅGANMÄLAN FÖR TÅG SOM GÅR FRAM OCH ÅTER

På sträckan A-stad till C-stad ligger den obevakade driftplatsen B-stad. Tåg 11 färdas från A-stad till B-stad. Efter ett uppehåll påbörjas tågfärd 12, med samma tågsätt, tillbaka till A-stad.

För denna trafikering ska tågklarerarna för de bevakade driftplatserna A-stad och C-stad utväxla en tåganmälan. I tåganmälan

betecknas tåg färden som tåg *11 och 12*.

Klartanmälan mellan tågklarerarna för de bevakade driftplatserna

Innan tågklareraren för A-stad får ge kör tillstånd för en tågfärd från A-stad till B-stad ska tågklareraren för C-stad göra en klartanmälan för tåget. Först ska tågklareraren för C-stad i sin tågklarerardokumentation kontrollera att bevakningssträckan är fri från tåg och att den inte är avspärrad. Därefter ska tågklareraren för C-stad göra en klartanmälan som ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och till vilken driftplats klart lämnas.

Utanmälan mellan tågklarerarna för de bevakade driftplatserna

Tågklareraren för A-stad ska göra en utanmälan för tåg *11 och 12* till tågklareraren för C-stad. Utanmälan ska normalt göras så snart ett tåg har avgått från en driftplats. Utanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en utlämnad K16-nyckel.

Ankomstanmälan

När tågklareraren för A-stad har tagit emot förarens ankomstanmälan om att tåg 11 har kommit in på den obevakade vänddriftplatsen B-stad ska tågklareraren för A-stad dokumentera detta och tidpunkten för anmälan.

Kör tillstånd från den obevakade vänddriftplatsen

När tågklareraren för A-stad har tagit emot förarens begäran om kör tillstånd för tåg 12 från B-stad till A-stad ska tågklareraren utföra följande åtgärder:

1. kontrollera i sin tågklarerardokumentation att sträckan fortfarande är reserverad för tåg 12
2. ge föraren kör tillstånd
3. dokumentera lämnat kör tillstånd.

Inanmälan när tåget återkommer till utgångsdriftplatsen

När tåg *11 och 12* åter har kommit in till A-stad ska tågklareraren för A-stad till tågklareraren för C-stad snarast göra en inanmälan och de kontroller som hör till enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i bilaga 17 *Trafikledning*. Inanmälan ska innehålla uppgifter om tågets beteckning och tidpunkten samt eventuella uppgifter om en återlämnad K16-nyckel.

2.2 AVSPÄRRNING NÄR BEVAKNINGSSTRÄCKAN AVGRÄNSAS AV TVÅ BEVAKADE DRIFTPLATSER

Spärrfärder eller skyddsformer får inte förekomma på en bevakningssträcka med en obevakad vänddriftplats när bevakningssträckan är reserverad för tåg. Spärrfärd med hjälpfordon och A-skydd till följd av en olycka får dock ges starttillstånd trots att det finns tåg på bevakningssträckan. Avspärrningen görs enligt reglerna i kapitlet *Avspärrning* i modul 17 *Trafikledning*.

3 Särfall

3.1 ÅTERKALLA TÅGANMÄLAN

Om en klartanmälan eller utanmälan måste återkallas ska tågklareraren göra det enligt reglerna i kapitlet *Tåganmälan* i modul 17 *Trafikledning*.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon : 0771-921 921. Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se